

Izhaja
trikrat na teden:
v torek, četrtek,
soboto.

ČASOPIS ZA PRAVICO!

OD BOJA DO ZMAGE!

Issued
threetimes a week
Tuesday, Thursday
Saturday.

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO SLOVENSKE PODPORNE DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGO.

ŠTEV. (No.) 138.

CHICAGO, ILL., TOREK, 20. NOVEMBRA — TUESDAY, NOVEMBER, 20, 1923.

LETO (VOL.) IX.

Novi živežni upori v Nemčiji.

24 UBITIH IN 114 RANJENIH PRI NASKOKU KMETOV NA SEPARATISTE. — FRANCOZI PREPOVEDALI NEMŠKIM INDUSTRIALISTOM V RUHRU ODPUŠČATI DELAVCE. — KDOR SE NE BO POKORIL PREPOVEDI BO KAZNOVAN.

Duesseldorf. — Živežni upori in komunistične demonstracije so dosegle zadnjo soboto svoj višek. Posebno poročilo, ki so ga prejeli v tem mestu po privatnih virih poroča, da so brezposelni v Poruhrju se oborožili in odšli na deželo iskati živeža. V več kmečkih vaseh so s silo vdrl v žitnice, pobrali kmetom, ki so prav kar pospravili poljske pridelke, iz žitnice žito, ter nemeneč z njim odšli nazaj v mesto. Prvim se je posrečilo, zato so poizkusili še drugi. Toda v tem času se je po kmetih raznesla hitro vest o tem nečuvnem ropanju, in slednji so se zbrali, oborožili s puškami, samokresi in raznim domačim orodjem. Ko so tako trčili z delavci skupaj je prišlo do krvave bitke, ki je trajala več ur. V tem boju je bilo več ubitih in ranjenih. Prihitelo je vojaštvo, ki pa ni opravilo proti vedno večji skupini kmetov nič in vojaki so se morali umakniti pustivši za seboj par mrtvih in več ranjenih. Do sobote večera so našli 24 ubitih in 114 ranjenih izmed katerih bo gotovo več umrlo.

Francoske oblasti so v soboto popoldne oborožile takozvano nemško plavo policijo in jim naročili, da morajo upostaviti in čuvati red v pokrajini.

Upori so nastali kot pravi poročilo vsled tega, ker je marka padla na nič in v Poruhrju je sploh trgovci in noben prodajalec ne sprejme za nobeno stvar. Ljudstvo ima na milijone mark, a z njimi ne more kupiti niti skorjice kruha, da bi z njo otešili lačni želodec.

Francoski poveljnik okupacijskih čet v Poruhrju general Degoutte je izdal proklamacijo proti nemškim industrialcem v Poruhrju, da ne sme nihče odpuščati delavcev v masah, ker sliši se zadnje dni, da so sklenili v soglasju z Hugo Stinnesom, da bodo prenehali koncem tega meseca z obratovanjem po vseh industrijskih tovarnah. Na ta način hočejo vprizoriti nezadovoljnost med delavci, ki bo postalo lačno in bo revolucioniralo in to bi prizadajalo Francozom velike težave. Degoutte pravi v svoji proklamaciji, da se bo vsakega takega kaznovalo, ki bi iz tega namena odpuščal delavce z 5-letno ječo in 100 tisoč zlatih mark denarno globo.

Glede nemškega kronprinca, radi katerega je Poincare ostro protestiral, je politični šum Francoske vlade nekoliko pojevil, ker Francija se kolikor toliko boji Anglije, da bi jo slednja popolnoma ne zapustila na cedilu.

Vsplošnem so pa načrti Francoske vlade tajni in nihče ne ve, kaj natančno Francija namerava proti Nemčiji v bližnji bodočnosti. Govori se, da je dospelo v Poruhrje večje skupine vojaštva, in da po vseh okrožjih je opaziti zelo živahno vojaško gibanje. Tudi se govori v Londonu, da namerava Francija planiti naprej in zasesti vsa večja nemška mesta, ki jih deli ravno črta med Hamburgom in Frankfurtom. Koliko je seveda resnice na tem, se ne da dognati, vendar naj bo karkoli Francija je pripravljena z svojo vojsko, ki Nemcem ne bo dovolila prevelike svobode v nobenem oziru.

RAZKRINKANO VERIŽNIŠTVO Z JAJCI.

Verižniki imajo nakopičenih 450 milijonov jajc, jih drže skrite ter prodajajo za visoke cene.

Chicago. — V chicaškem skladišču jajc, ki je v rokah privatnikov je skritih 1.250.000 zavojev jajc. V vsakem zavoju je nekako 30 ducatov jajc, kar zneso približno 450 milijonov komadov skupaj.

Poročilo pravi, da vsa ta jajca so se pokupila po 22 centov ducat spomladi in poleti. Sedaj že, pa se ravno te jajca prodajajo v Chicago konzumentom za sveže jajca po cenah, ki segajo do 80 centov pri ducatu. Nad 45 centov ali pol dolarja narede prodajalci pri vsakem ducatu v Chicago.

Uboji farmarji pa, ki se mučijo s kurjorejo izdajo velike svote za kurjo hrano, pa dobe 22 centov za ducat jajc, s katerimi morajo plačati mnogotere stroške pri kurjoreji. Verižniki pa, brez vsakega truda pobašejo od 50 do 58 centov profita pri vsakemu ducatu.

Da to ni pravično vidi vsak navaden državljan. To je zlobno izkoriščanje konzumentov in farmarjev. In vendar je vladnim faktorjem za ta slučaj toliko mar, kakor za lanski sneg. Vlada, pa bodi mestna, državna ali zvezna, ki je izvoljena od naroda, bi morala paziti na take slučaje in jih pravočasno preprečiti.

NAČELNIK VETERANSKEGA URADA DEZERTER.

New York. — Hearstov "International Magazine" imenuje direktorja Chas R. Forbesa dezerterja iz ameriške armade. Clankar L. H. Blood, ki je objavil serijo dotičnih člankov proti Forbesu ga opisuje, kot graftedja in goljufa.

PROHIBIČNI POGON V NEW ORLEANS.

New Orleans. — Prohibicijski komisar Jackson je izdal odredbo, da se mora strogo paziti na prenašalce žganja in drugih opojnih pijač. Vse sumljive osebe se mora ustaviti in preiskati njihov tovor.

ZNAČILNA POINCARETOVA IZJAVA PROTI AMERIKI.

Washington. — Po sobotnih poročilih se naznanja, da je Poincare rekel te dni v francoski poslanski zbornici, da je zastoj misliti, da bo Francija plačala kak cent narodom, ki jim dolguje, dokler ne prejme od Nemčije, kar ji dolguje za odškodnino. Ta izjava bo zopet povzročila večji propad med Ameriko in Francijo.

STROGA CENZURA NAD ČASNIKI NA JAPONSKEM.

San Francisco. — Po brezzičnem brzozjavu prejeta vest naznanja, da je Japonska vlada uvedla strogo cenzuro nad vsemi časopisji v deželi. Domneva se, da se zadnje čase širi protivladno gibanje med ljudstvom.

AMERIŠKE VESTI.

Washington. — Republikanski voditelji v senatu, med katerimi so senator Lodge in senator Smoot strahoma zrejo na prihajajočo zasedanje kongresa, pri katerem bo prišla na dnevni red revizija sedanje davčne postave. Gotovo je, da se dela na to, da se davke zniža. Demokratski in Farmarji to zahtevajo, da se davki na privatne lastnine znižajo, a mesto tega se naj nastavi davek na čezmerne dohotke pri obrti in industriji. Republikanci zastopajo bogati razred, zato so proti reviziji. Vrana vrani pač nerada izključuje oko!

Washington. — President Coolidge je izjavil osebno mnenje glede položaja v Nemčiji, v katerem pravi, da Zedinjene države bodo vedno simpatizirale z zavezniki proti upostavitvi zopetne monarhije v Nemčiji. Če bi Amerika podpirala dejansko ali materialno zaveznike v takem slučaju, prezident ni povedal.

New York. — V tukajšnjem mestu se je pojavilo zadnje dni nenavadno število veliko ropov. Vsaki dan se dogodi kak roparski umor in v številne trgovine ulomijo zlikovci. Mestna policija je alarmirana in se trudi da zastavi val naraščajočega banditstva.

Los Angeles, Cal. — Smešno a resnično je, da imajo v tem mestu žganjarski kontrabantje svojo posebno šolo, kjer jih uče izkušeni kemiki, kako se producira žganje. Na tej šoli je nekako 500 učencev. Več teh žganjarskih pedagogov je te dni zaprla policija. Pa pravijo, da bodo deželo posušili!

Schenectady, N. Y. — Dober block od tukajšnje policijske postaje so pred nedolгим najeli Kitajci posebni bungalow, v katerem so prodajali narkotični opij. Ljudem vseh starosti. V hišo so zahajali celo mladoletni fantje in dekleta. Predčerašnjim so jih zavohali zvezni agentje, ki so vprizorili preiskavo in našli velike množine opija. Šest kitajcev so zaprli.

Charleston, W. Va. — Nezgoda, ki se je zgodila pred par dnevi v Raleigh Wyoming premogovniku in je zahtevala 27 človeških življenj je kriva premogarska družba. Tako je izrekla svojo obsodbo komisija, ki je vodila te dni preiskavo v dotičnem premogorovu. Eksplozija so povzročile iskre, ki so padle od nekega električnega svedra.

Milwaukee, Wis. — Letošnja lovska sezona je zahtevala že 5 človeških življenj. Vseh pet lovcev je bilo ustreljenih na lovu za srnami v wisconsinskih gozdovih po nepredvidnosti sotovarišev lovcev.

Harrisburgh, Pa. — Governor Pinchot je razposlal pisma 29 guvernerjem, v katerih jih vabi na konferenco, kjer se bo razpravljalo, kako bi se znižale cene premogu, ki so sedaj na jako visoki stopnji.

Terre Haute, Ind. — Eugene V. Debs znani vodja ameriških socialistov je nevarno obolel za srčno boleznijo. Zdravniki pravijo, da se nahaja v jako kritičnem stanju.

Gwynbrook, Md. — Petindvajset žganjarskih tatov se je pojavilo v tem mestu, ki so dospeli v avtomobilih od neznanokje in so udrl v tukajšnje izdelovalno žganja, ki se je nahajala pod vladno kontrolo. Nalo-

MILIJONSKA TATVINA V CHICAGI ODKRITA.

General misterioznih zlikovcev Dr. Brown prijel. — Zalotili so ga po bondih, ki so bili ukradeni iz Werner Brothers oklopne blagajne.

Chicago. — Dr. Spencer Brown znan kot nekaj kemist in izdelovalec zobozdravniškega orodja, je bil v soboto večer prijel po detektivih kot vodja in zasnovatelj misterioznega uloma v Werner Brothers oklopno blagajno, kjer se je nahajalo na tisoče "safety box," katere so ljudje imeli v najemu, da so v nje spravljali varnostne papirje, zlatino in druge take dragocene in vrednostne predmete. O tem ulomu smo pred par tedni poročali. A takrat ni bilo ne duha ne sluha, kdo bi bil ta velikanski rop, v katerem so pokradli vsega skupaj v zlatnini, bondih in denarju v vrednosti nad milijon dolarjev storil. Detektivji so bili pridno na delu, a brez vsakega uspeha.

Cela stvar je prišla na dan po zasledovanju državnega pravdnika, ki je prijel Continental and Commercial National Bank, kako je prišla do bondov, ki so bili ukradeni iz omenjene oklopne blagajne. Šli so do prodajalcev bondov. Neki Frain in Blakford prodajalec bondov sta izjavila, da sta jih prejela od nekega Wassburga, ta pa je izjavil, da jih je dobil od nekega McGilla tudi prodajalec bondov. McGill je do sobote večera trdovratno tajil, da bi bil on dal bonde Wassburgu. V soboto pa se je udal McGillov partner v businessu in je izpovedal, da je videl Dr. Spencer Brown, da je dal bonde McGillu. Vsi ti prodajalci bondov so bili prijeti in bodo ostali na preiskavi, dokler se ne dožene natančno glede bondov.

Detektivji so se spravili takoj na delo za Dr. Brownom, ki ga pa tri dni niso mogli dobiti v njegovi pisarni, ki se nahaja na 1617 North Wells Street. Šele v soboto, ko so okoli njegove pisarne vohunarili, ga eden izmed detektivov zagleda na stehi. Takoj je dal znamenje in detektivji so skočili skupaj. Ko so ga obkolili pri strešnem oknu, je v zadregi mencial in se izgovarjal, da je zgubil ključ, in da je vsled tega hotel skozi strešno okno v pisarno. Odvedli so ga na ulico, kjer so čakali v avtoju trije prodajalci bondov, ki so ga označili kat pravo osebo, ki jim je oddal ukradene bonde, ki so bili last od neke chicaške klavnice.

Dr. Brown je bil že večkrat zapleten v razne zlošne slučaje sličnega tipa. Bil je že večkrat zaprt in kaznovan. On je izdeloval za zlikovce nitroglicerina in druge razne hude kisline, ki jih zlikovci rabijo pri ulomih. Bil je kolovodja chicaških ulomilcev več let. On trdi, da je za zobozdravnik, kar pa baje ni, ampak navadni padar, ki si je sam nadejal doktorsko ime.

Sedaj bo čakal v preiskovalnem sodišču, da se konča temeljita preiskava. Z njim vred je aretiranih tudi nekaj osumljenih zlikovcev, ki so bili njegovi prijatelji.

Žilf so velike množine žganja na truke in ga odpeljali neznanokam.

Viharna manifestacija v parlamentu za pravice Primorskih Slovencev.

VSA ZBORNICA APLAVDIRALA GOVORU DR. HOHNJECA. — ITALIJANSKA VLADA POPRAVLJA. — INTERVENCIJA DR. KOROŠCA VSPEŠNA.

Belgrad. — Danes dopoldne 27. okt. ob pol 11. uri se je začela seja narodne skupščine. Po običajnih formalnostih je dobil besedo poslanec Jugoslovanskega kluba dr. Josip Hohnjec, da razloži svojo interpelacijo, katero je pred nekaj dnevi vložil na zunanega ministra dr. Ninčiča glede postopanja z našimi rojaki v Italiji. Dr. Hohnjecu so ves čas govora burno pritrjevali vsi poslanci brez razlike strank.

Dr. Hohnjec je izvajal: Oglasil sem se k besedi, da obrnem pozornost na vprašanje, ki se tiče naših slovenskih in hrvaških bratov v Italiji. Njihova usoda je zelo žalostna ter nam preko meje kličejo: Morituri vos salutant! In v resnici moram reči, da so fašisti obsodili naše brate na narodno smrt. (Dol z njimi!)

Vrgli so iz naših šol naš jezik! (Italijanski barbari!) Italijanska gospoda je za svojo deco v naši državi izposlovala ne samo največjo možnost šolanja, marveč je dosegla popolno enakopravnost italijanskih šol z našimi šolami. Pa ne samo to, Italijani se na italijanskih šolah v naši državi smejo posluževati tudi svojih učiteljev iz Italije in lahko uporabljajo v italijanskem državnem duhu pisanih knjig. Take koncesije je dobila peščica Italijanov v naši državi, a za protiuslugo preganjajo Italijani vse naše narodne duhovnike in učitelje. In sedaj so italijanski učitelji začeli poitalijančevati slovensko in hrvaško deco. Tako barbarstvo, ki nacionalno ubija ljudi druge narodnosti, moramo pred obrazom cele Evrope obsoditi in proti njemu najodločneje protestirati. (Burno odobranje.)

Mi najodločneje protestiramo proti surovemu postopanju nasproti našemu časopisju. Našim ljudem je prepovedano izdajati časopise v samo našem jeziku; slovenskemu in hrvaškemu originalu mora biti priložen italijanski prevod. (Kli-

ci: Škandal! — Niti ene kulture ne države ni, kateri bi se moglo očitati take stvari kot Italiji! — Takoj je treba prekiniti pogajanja z Italijo!) Politični prefekt v Pulju je izdal sličien dekret in odredil, da ne smejo v Italijo prihajati slovenski in hrvaški časopisi iz naše države. To je nekulturn čin, ki se ne bi smel dogoditi v Evropi. Mi tukaj protestiramo proti nekulturi in barbarstvu! (Burno odobranje cele skupščine.) Ko sem vložil interpelacijo na zunanjega ministra, sem imel v mislih svobodo misli in svobodo šole za naše brate v Italiji. Hotel sem, da svojim bratom prozimo bratsko-roko, ker to je naša pravica, ki nam jo daje ves civilizirani svet. Mi se ne vmešavamo v italijansko notranje razmere, z vso odločnostjo pa zahtevamo zaščito za naše preganjane brate. Pozivamo našo vlado, naj diplomatskim potom v tem smislu deluje na italijansko vlado.

Na koncu je govornik apeliral na predsednika narodne skupščine, da vpliva na zunanjega ministra, da hitro odgovori na to interpelacijo, da bi tako vsaj ena kapljica tolažbe kanila na plamen ogorčenja naših bratov.

Govoru dr. Hohnjeca je sledilo burno, dolgotrajno odobranje. Vsi poslanci brez izjeme so priridili viharno manifestacijo.

Intervencija Dr. Korošca vspešna.

Belgrad. — Predsednik Jugoslovanskega kluba dr. Anton Korošec je bil ponovno pri zunanjem ministru dr. Ninčiču, da ga zainteresira za nastali težak položaj primorskih Slovencev in Hrvatov. Tudi danes popoldne je v isti zadevi obiskal dr. Ninčiča. Minister dr. Ninčič mu je povedal, da ga je danes dopoldne obiskal italijanski odpravnik poslov. Sumonte ter mu izpriložen italijanski prevod. (Kli-

(Dalje na 3. strani.)

Denarne pošiljatve

V JUGOSLAVIJO, ITALIJO, AVSTRIJO ITD.

Naša banka ima svoje lastne zveze s pošto in zanesljivimi bankami v starem kraju in naše pošiljatve so dostavljene točno in brez vsakega odbitka. Prejemnik dobi denar na svoj dom ali na svojo domačo pošto. Naše cene so vedno med najnižjimi.

Naše cene za pošiljke v dinarjih in lirah so bile včeraj sledeče:

SKUPNO S POŠTINO:

500 — Din.	\$ 6.45	100 — Lir.	\$ 5.10
1000 — Din.	\$ 12.55	200 — Lir.	\$ 9.85
2500 — Din.	\$ 31.25	500 — Lir.	\$ 23.75
5000 — Din.	\$ 62.00	1000 — Lir.	\$ 46.25
10,000 — Din.	\$ 123.00		

Pri pošiljstvih nad Din. 10.000 in nad 2000 lir se po možnosti dovoljuje še poseben popust.

Ker se cena denarja čestokrat menja, dostikrat docela nepričakovano, je absolutno nemogoče določiti cene vnaprej. Zato se pošiljatve nakazujejo po cenah onega dne, ko mi sprejmemo denar.

Pri brzozjavnih pošiljstvih pridejo k uvedenim cenam še stroški za brzozjav.

Dolarje pošiljamo mi tudi v Jugoslavijo in sicer po pošti kakor tudi brzozjavno.

Za potovanje v stari kraj, kakor tudi od tam sem, Vam vse potrebno oskrbi najbolje naša banka.

Vse pošiljatve naslovite na:

SLOVENSKO BANKO

Zakrajšek & Češark

70 — 9th Avenue,

New York, City.

EDINOST

(UNITY.)

Ishaja vsak torek, četrtek in soboto. — Issued every Tuesday Thursday and Saturday.

PUBLISHED BY:

Edinost Publishing Company

1849 West 22nd Street, CHICAGO, ILL. Telephone: Canal 0098.

Cene oglasom na zahtevo Advertising rates on application.

NAROČNINA:	Za Združene Države za celo leto	\$3.00
"	Za Združene Države za pol leta	\$1.50
"	Za Chicago, Kanado in Evropo za celo leto	\$3.50
"	Za Chicago, Kanado in Evropo za pol leta	\$1.75
SUBSCRIPTION:	For United States per year	\$3.00
"	For United States for half year	\$1.50
"	For Chicago, Canada and Europe per year	\$3.50
"	Chicago, Canada and Europe for half year	\$1.75

Dopisi za torkovo številko morajo biti v uredništvu najkasneje do 12. ure dopoldne v soboto, za četrtkovo številko do 12. ure ure dopoldne v torek in za sobotno številko do 12. ure v četrtek dopoldne.

Kadar se preselite sporočite nam takoj vaš **NOVI** naslov in poleg tega tudi vaš **STARI** naslov, s tem prihranite nam mnogo dela.

Entered as second class matter October 11th 1919, at Post Office at Chicago, Ill., under the act of March 3rd 1879.

Vzajemnost nemškega naroda.

Malo kateri narod na svetu drži skupaj bolj vzajemno kot ravno Nemci. Zadnje politične rebuke so sicer nekaj izraz splošne nezadovoljnosti, a kakor hitro pride v Nemčiji do stopnje, ko misli ves svet, da bodo v državi notranje sile zavrele, zopet vse poleže. Do revolucije po zadnji vojni, ki bi ogrozila narodni obstoj v Nemčiji še ni prišlo. V vladi je sicer prišlo do prevrata, a to skoro brez vsake kaplje krvi. Monarhistom se je parkrat zahotelo po nadvladi, a tudi to brez velikega krvoprelitja. Spopadi, o katerih se čuje iz Nemčije se zvršijo le tam, ker je sila tako velika, da pride za odločevati med smrtjo in življenjem. Te povzroči lakota med revnimi sloji.

V splošnem je nemški narod pokazal, da je inteligenčen in zna mirno računati v najkritičnejših časih, kako se izogniti domačemu prelivanju krvi. Nemec svoje krvi ne preliva za domače politične neumnosti.

V sedanjem času je centralna berlinska vlada brez vsake kontrole. V Porenje ne seže vpliv z Berlina več. Pa vendar se Porenci držijo še nekake bilke na vodi in nočejo od matere Nemčije. Tako je tudi v drugih raznostranskih nemških deželah. Povsod je videti, da Nemec drži skupaj. Domača država, domača zemlja se jim zdi preveč ljubljena, da bi se bratje klali na njej.

Kako velika razlika je v tem oziru med Nemci in Slovani. Slovani lastni bratje so si v laseh za vsako malenkost. Brat bratu se ne zdi nič škoda. Slovane bolj zanima in rajši imajo domače notranji boj, kakor pa z zunanjim sovražnikom, ki jim mori brate in trga proč od njih lastno grudo.

Ravno v tej mizeriji, ki tlačí Nemčijo gospodarsko in narodno k tlom, v kakršni bi skoro vsaj narod revolucioniral, Nemci prenašajo vse trpljenje junaško naprej. Angleži občudujejo Nemce v tem slučaju in občuduje jih ves svet.

Ta slučaj jasno pokazuje, da je sleherni Nemec za veliko Nemčijo. Nemški komunist in socialist sta prav tako za veliko Nemčijo, kakor nemški nacionalci in monarhisti. To so Nemci pokazali med vojno in sedaj, ko imajo skoro vso svobodo za revolucionarne akcije, in ko bi zunanji sovražniki Nemčije celo radi videli, da bi do revolucije prišlo, da bi se z njo zrahljala notranja narodna vzajemnost.

Komunisti, socialisti in drugi revolucionarni elementi drugih narodov rogovilijo ob vsaki priliki in jim ni za narodni obstoj nič. Nemški komunist in socialist sta v tem oziru drugačna, najprvo Nemca, potem šele komunisti in socialisti. In taki so Nemci bili ves čas, kar jih zgodovina pozna po ujedinjenju vsega nemštva.

Nemec je v politiki zvit in pretkan. Med vojno so prodajali mednarodni socializem in se sklicavali na mednarodnost mejtem, ko so nemški komunisti in socialisti prav pridno streljali na svoje sodruge iz nemških strelnih jarkov.

Nemec je tak mednarodnjak, da bi on vladal druge, da bi bil sam "ueber alles" in drugi pa lepo njemu podložni in delali tako, kakor bi on ukazoval. Potem bi bil zadovoljen. Kakor hitro bi pa kdo drugi zahteval enakost in enakopravnost, tedaj bi se kmalu čul iz njegovih ust udgovor "niks".

Taki so Nemci, ki so vedno samo Nemci, potem šele kaj drugoga, ako jim to nese. Kdaj bomo poznali Slovani tako vzajemnost med seboj?!

Tajne sile rastejo.

Kaj bo v nekoliko letih v Ameriki, tega nihče ne more danes povedati. Da pa bo prišlo do političnega prevrata je pa gotovo. Tajne sile v obliki tajnih organizacij, silno hitro naraščajo. Sicer so "tajne" in se tajno širijo, "tajno" delujejo in je vsa njih ustava in namen tajen, vendar jih že po vseh državah čutijo več ali manj. Alabama se že zvija v krčih. Ti moderni bacili so jo že popolnoma zastrupili. V kratkem pride na vrsto Indiana, potem Ohio, Illinois, Georgia, Texas in druge. Obe glavni stranki, demokratska in republikanska, že tudi precej čutite vplih teh tajnih sil. Tako so skoro vsi voditelji obeh strank v Washingtonu, da proučujejo razmere in pripravljajo vsak svojo stranko za prihodnje predsedniške volitve.

V nekaterih državah je prišlo že tako daleč, da so celo voditelji strank že sami okuženi, so člani teh tajnih organizacij. Tako n. pr. imati obe stranki v Indiana državi toliko članov, da ju popolnoma kontrolirajo. Zato bodo te tajne sile odločevale kandidate za volitve. Vendar pa glavni voditelji ne morejo pustiti teh revolucionarnih sil na površje. Ali jih bodo pa mogli uničiti? proti njim iti? Težko!

Uradna glasila teh organizacij, zlasti Klanov že pišejo, da noben kandidat ne bo zmagal, kdor je za "Jews, Jugs, Jezuits" (za črnce, pijačo, katoličane). Vsi bodo morali sprejeti v svoj program tudi boj proti tem.

Zlasti katoličani ne pričakujemo drugega kot — boj!

IZ SLOVENSКИH NASELBIN.

Red Lake, Minn.

Dne 1. avgusta t. l. sem srečno dospel v Chippewa indijanski misijon Red Lake. Jaz sem že peti Slovenec, ki misijonarji tukaj med Indijanci. Prvi je bil Lavrencij Lavtižar l. 1858. in Fr. Pirč. Potem od l. 1867—1874. Fr. J. Buh. Od l. 1875—1883. Ignacij Tomazin. Leta 1888. so mene poslali v Red Lake in sem bil tukaj do sušca l. 1896. In letos je bila božja volja, da pridem zopet nazaj. Moj "kaplan" je nečak ranega opata Bernard Ločnika, O. S. B. — in imenuje sese P. Florijan Ločnikar, O. S. B., ki je imel nemško mater in skoraj nič slovensko ne razume. Jako pripraven človek je za naše Indijanske fante v boarding school in Chippewa indijanskega jezika se ne more učiti. — Mu je pretežko. Benediktinskih sester je deset v šoli. Otrok imamo nekaj čez 100 ki so noč in dan pri nas. Naših Indijanov na naši rezervaciji je 1633. — Nekaj čez 900 jih je katoliških (200 družin), drugi so večinoma pogani in episkopalci (krivoverci).

Red Lake je največje jezero v Minnesoti. Pogani žive večinoma na severu ob jezeru spodnjega Red Lake kje imajo tudi svojo vladno šolo. Te pogane je šel Father L. Lavtižar obiskat ko je domov grede na ledu zmrznil dne 3. decembra l. 1858. šele 38 let star. Njegove kosti počivajo in čakajo vstajenja na katoliškem pokopališču v mestu Duluth, Minn. Škof Mrak, ki je Lavtižarja dobro poznal v Michigan-u, mi je rekel l. 1892, da g. Lavtižar se je preveč upal v hudem mrazu in bolj lahko obleden za daleč okoli Indijance obiskovat. In ravno tukaj na Rdečem Jezeru je revez zmrznil, samo nekaj milj od hiše kjer je stanoval. Stari Indijanci so mi več reči pripovedovali o njem, a zdaj so že vsi pomrli. —

Tukajšni Indijanci so bolj revni in bolj nevedni kot Indijanci pri Lake Superior, n. pr. v Cloquet, Grand Marais, Benyfield, Odanah in drugih krajih. Za krste, poroke, pogrebe ne dajo nič. Nekaj sv. maš mi dajo in pa "Plate Collection" ob nedeljah (3—4 dol) — to so vsi moji dohodki. Tukaj je indijanski misijonar v resnici "revček". Na obed hodim v šolo kjer sestre vse pripravijo, obleko pa dobim iz samostana St. John's Abbey, kjer bom tudi enkrat pokopan. —

Z podučevanjem teh Indijancev imam velik del: — prvič v šoli, potem pa v svoji sobi pred poroko. Danes zjutraj sem poročil mlado Indijanko, ki sem jo bil krstil l. 1903. v Beanlien misijonu in je še-le zdaj prvo spoved in prvo sv. obhajilo opravila. Še "Oče naš-a" ne zna moliti!

Grozno zanikrni stariši! — Dela čez glavo!

Molite za moje ovčice!

P. Simon Lampe, OSB. indijanski misijonar.

Sv. Jurij v So. Chicago.

Morda bo kdor mislil, da smo se pri nas v naselbini podali k zimskemu spanju, ker se ravno oglašajo zimski čas in ker se dolgo nihče ne oglasi v listu. Ne bo tako, dragi bravec. Delamo in molčimo, da nam nevoščljivi sovražnik ne more škodovati.

Pri nas se opaža, da se zboljšuje notranje, cerkveno življenje in sicer od nedelje do nedelje. Tako so imele zadnje nedelje v oktobru članice društva krščanskih žena in mater slovensen sprejem in sicer popoldne ob treh. Na novo je k društvu pristopilo 10 članic in po sprejemu so imele članice sejo, pri kateri se je marsikaj dobrega sklenilo za prihodnje dni.

Takoj naslednjo nedeljo so pa hotele za svojimi materami nastopiti njihove hčerke. In res. Prvo nedeljo v novembru je 30 deklic stopilo v družbo

"Children of Mary". Imajo za naprej vsako prvo nedeljo svojo cerkveno slovesnost dopoldne in popoldne.

Druga nedelja vsakega meseca je odločena za pomembno društvo Holy Name Society, ki obeta vedno večje število pri-glašenih.

Vsako tretjo nedeljo v mesecu so si pa zbrali naši pridni boysi. Imajo zjutraj pri 8. maši skupno sv. Obhajilo in popoldne ob 3. uri se zberejo k popoldanski cerkveni pobožnosti.

Na ta način so tedaj vse štiri nedelje v mesecu razdeljene in oddane posameznim društvom.

V tem tednu se pri nas prav marljivo pripravljamo, da bo cerkveni "fair" v soboto 24. novembra finančno izborno izpadel, ker letos zelo rabimo denar, ako hočemo pokriti stroške, ki so nastali pri cerkvi, ki jo na novo slikajo. *Pa se ne bojimo tudi teh izdatkov, ker vsaki dan bolj vidimo, kako se marljivo in lepo dela in vse izborno napreduje. Kdor pa ne veruje, naj se pa pride prepričati na lastne oči. Vsakdo med nami dobrodošel!

Poročevalec.

Canon City, Colo.

Sprejmite nekoliko vrstic tudi iz pod gorske naselbine. Tukajšni kraj se mi prav dopade, ker je bolj v zatišju, tako, da mrzla burja buči visoko nad nami in treska s svojimi mrzlimi objemi daleč naprej na planjave. Zato je tu precej bolj gorko po zimi kot na planjavi, ker ta kraj, to zakotje ima zaščito od visokih hribov pod katerimi se razprostira ob vnožju ta podgorska naselbina.

Glede delavskih razmer še ni preslabo. Ni seveda najboljša, pa vendar dela se vsaki dan v premogorovu, druge industrije sedaj ravno ni. Zasluzek v premogorovu je odvisen od prostorov, kakor je to navadno po premogovnikih, kjer delajo premogarji od tone.

Slovencev je tukaj kakih trideset družin in so po večini vsi zaposleni v majnah. Naseljeni so po bolj razstreseno eden od drugega.

Župnije tu ni slovenske, pač pa imajo vse narodnosti skupaj v angleški cerkvi službo božjo. Glede prepričanja se razlikujejo Slovenci, kakor po drugih naselbinah. Nekateri so ostali še zvesti materi katoliški cerkvi, nekateri pa je že spridilo slabo časopisje, katero je pokvarilo največ naših rojakov po Ameriki.

Dolžnost me veže, da se prav pristrčno zahvalim Mr. Šušmanovi družini za pomoč in gostoljubno postrežbo. Zlasti so mi veliko pomagali do novih-garočnikov. Tako bo naš list imel lepo število naročnikov tudi tukaj, kar bo naselbini veliko pomagalo. Spoznali bodo, kako jih rdečo časopisje vara in zapeljuje na napačna pota.

Ob koncu mojega dopisa se najlepše zahvaljujem vsem Canonciškimi rojakom, ki so mi šli na roko, zlasti pa družini Mr. Šušman za njegovo pomoč in prijaznost. Bog plačaj!

Leo Mladich, pot. zastopnik.

Chicago, Ill.

Za naš cerkveni bazar, ki se bo vršil od 24. novembra pa do 29. novembra se pripravljajo cela naselbina s polno paro. Ta bazar ali fair bo nekaj popolnoma drugačnega, kakor pa so bili fair-i v prejšnjih letih. Svetoštetfanska fara kaj takega še ni videla, kar bo te dni.

Naše žene so na delu z vso paro, da preskrbe vse najboljše za te dni. Dekleta tudi nočejo zaostati in delajo na vso moč, da se ob tej priliki izkažejo, kaj zmorejo, ako se spravimo skupaj za skupno delo. Pa tudi možje se trudijo, da bodo rešili svojo čast v tem oziru.

Na tihoma in skrivaj pa ne-

Prosveta, ki je last Slovenske Narodne Podporne Jednote, katero združujejo člani vseh prepričanj med temi večina takih, ki nosijo v svojih srcih še kolikor toliko katoliško prepričanje, je list, ki bi moral na podlagi tega, da je pri Jednoti zbrano članstvo vsakovrstnega prepričanja, pisati v nepristranskem duhu, bi se ne smelo napadati v njem nobenega prepričanja, ker s tem se gotovo žali tisočev članov in članic, Ta LIST PROSVETA, KI JE BIL LANSKO LETO, OBSOJEN OD CHICAŠKE TRIBUNE KOT NAJRADIKALNEJŠI LIST V AMERIKI, KAR JE ŽADALO VELIK MADEŽ PRED AMERIŠKO JAVNOSTJO CELEMU SLOVENSKEMU NARODU JE ZAPISAL V ŠTEV. 269. Z DNE 15. NOVEMBRA T. L. TO LE:

"... Vsakega človeka, ki bi se rad malo pozabaval izven cerkve, imajo lenuharski farji za prašiča. To si naj zapomnijo tudi tisti ljudje, ki so še tako nezavedni in nespametni, da gredo raznim patrom in kozlom na požegnane litanice.

"Če naj bo sploh kaj prepovedano, bi morale biti cerkve. Te delajo ob nedeljah in drugih dneh denar s posmrtnimi namili, t. j. s pretvezami, ki bi privedle navadnega človeka čisto gotovo v zasluženo ječo."

"Vse cerkve bi morale biti zaprte tudi iz zdravstvenega ozirra. Kajti zaduha poslopja niso nikakor priporočljiva..."

Tako torej Prosveta, katero podpira s svojimi žulji tudi na tisoče članov katoliškega prepričanja!

Ponatisnili smo te vrstice zato, ker vemo, da tega lista, ki postaja najumazanejši slovenski list v Ameriki, ne čitajo naši duhovniki, ne čitajo ga naši dobri

kaj formirajo naši trgovci. Ti hočejo naselbino presenetiti s svojim nastopom na fairu. Vsi si lepo pomizkujejo, ker so si svesti, da bodo pokazali nekaj, kar naselbina še ni videla. Dobro, le na noge vsi skupaj te dni in pokažimo se, da smo chicaški Slovenci vsi kot eden za svojo cerkvi.

— Nevarno je obolela Miss Ana Sagadin hčerka dobre družine Mr. in Mrs. Sagadin stanujoče na 1750 — W. 22nd St. Obolela je za davico in se nahaja v kritičnem stanju. Oboleli je tudi Mr. Sagadin na trganju po udih, vendar je upati, da kmalu okreva. Obema želimo skorajšnjega popolnega okrevanja!

— Grocerijska trgovina na vogalu Lincoln in 22. ceste, ki je bila zadnje čase v rokah Lit-

vinov je sedaj zopet prišla v slovenske roke. Kupil jo je Slovenec Mr. Louis Kukman, kjer bo vodil grocerijsko in mesarsko obrt.

Najbolj mučno za zgovorne ženske je tedaj, kadar morejo dolgo tiho in nepremično sedeti pred fotografičnim strojem.

katoličanje, saj še marsikateremu članu, ki je njih mišljenja zdi preumazan in ga pošlje tja, kakor hitro pade v njegov postni predal, kamor spada.

Preberite te vrstice, ki jih je natisnil list Prosveta, potem pa pomislite, ali imamo mi vzrok prijemati te umazane ljudi na Lawndale za jezik, se boriti proti njihovimi hudobnimi zavijanji, proti njihovemu hudobnemu natočevanju... Pomislite pravimo!

Ta svoj umazani napad je rednik Prosvete utemeljil na neki nezanesljivi statistični podatki, ki nima nobene resnične informativnosti.

Prosveta pravi, da je neki duhoven John Ferguson povedal nekaj podatkov. Ne pove pa Prosvetin škribant, je ta duhoven katoliške vere, ali kake druge. Zakaj ni Prosveta povedala, kdo je ta duhoven? Prosveta vedno pobira razne kosti, katere ogledajo razni duhovni drugih ver, ki so katoliški veri naravnost sovražni, potem se pa sklicuje, češ vsi so taki.

Pa to ni ravno stvar, katero hočemo pogledati na dno. Stvar, katero hočemo pokazati citateljem, da jo bodo videli v vsej njeni primitivnosti je ta, da je urednik Prosvete napravil na koncu tega poročila sam svoj komentar, katerega smo gori do besedno natisnili. Napravil je komentar in v njega zil vse svoje smrtno sovražne zlobne želje proti katoliški duhovščini in katoliških cerkvah. Pojdimo od stavka do stavka v njegovem komentarju.

"... Vsakega človeka, ki bi se rad malo pozabaval izven cerkve imajo lenuharski farji za prašiča."

Čitatelj, si že slišal kdaj katoliškega duhovnika, da je bil proti pošteni zmerni zabavi izven cerkve? Si slišal pravim???? Po-vejte Vi člani SNPJ, sami, li v tem stavku Prosveta laže ali govori ves resnico????

Mi pravimo Prosveta laže! (Dalje prihodnjic.)

NAZNANILO!

Vsem Slovincem v Chicago naznanjam, da sem se naselil v chicaško naselbino in se vsem cenjenim rojakom priporočam, ako kateri rabi slovenskega igralca na Harmonike. Igram za vsakovrstne plesse za v vsako dvorano, za razne "parties" ali ženitovanja. Vsem se topla priporočam

JOE PUCEL, 1800 West 22nd Street, CHICAGO, ILL.

Naznanilo in zahvala.

S tužnim in žalostnim srcem naznanjamo, da je preminula naša ljubljena hčerka in sestra

Veronika Potočnik

katero je Bog v 14. letu njene nežne mladosti dne 12. novembra poklical iz te solzne doline v nebeske višine, se tem potom pristrčno zahvaljujemo Rev. Kazimir Zakrajščku za v srce segajoče tolažilne besede pri pogrebni obredih; lepa hvala č. sestram šole sv. Štefana in šole sv. Pija, katere so se v tako obilnem številu s šolskimi otroci udeležile pogrebne svete maše; prisrčna hvala vsem sorodnikom in prijateljem, kateri so rajno Veroniko obiskali za časa njene bolezni; iskrena hvala vsem za mnogostevilne krasne vence posebej pa še vsem, kateri so njo spremljali na zadnjem potu k večnemu počitku. Za izkazano sožalje ob tej žalostni uri poskušnje izrekamo vsem hvaležno Bog plačaj!

Ti pa draga Veronika:

V nebeski višavi raduj se pri Bogu Nadlog si rešena; v angeljskem zboru; Kot angelček prosj za nas Boga, Da s Teboj se enkrat nam združiti da.

Chicago, Ill. 15. novembra 1923.

Mary in Andrew Potočnik, žalujoči stariši.

Mimi in Pauli, sestrici.

V NEDELJO POPOLDNE.

Piše Rev. J. C. Smoley.

TEDENSKI KOLEDAR

- 27. po bink. — O razdej. Jeruz. in sodbi. Mat. 24.
- 28. Nedelja — Katarina, dev. in muč.
- 29. Ponedeljek — Silvester, op. Peter Aleks. m.
- 30. Torek — Virgilij, Jozafat.
- 31. Sreda — Leonard iz Port.
- 1. Četrtek — Zahvalni dan. Sostan muč.
- 2. Petek — Andrej, apost.
- 3. Sobota — Edmund in tovariši.

SV. ZAKON.

Zakrament sv. zakona je zakrament, ki združuje krščanskega moža in krščansko ženo v veljavni zakon in jim podeljuje milost, da vršita vestno dolžnosti kot krščanska zakonska in kot starši.

Krščanski zakon je zakonska zveza moža in žene v smislu cerkvenih zakonov in ima dve posebni lastnosti, namreč enoto in neločljivost. Zakon združuje zakonska z najsvetejšo, vezjo zvestobo, postavi jih v nov stan, stan zakonski. Ta zakonska zveza je, kakor hitro je bila izvršena, neločljiva, loči jo edino le smrt moža ali žene. Nobena svetna oblast nima moči, ločiti te zveze, da bi ločena oseba mogla skleniti kak nov zakon.

Civilna razporeka nikakor ne ruši zakonske pogodbe; zakon ostane v svoji popolni veljavi; in dokler je eden poročenec pri življenju, je vsak drugi zakon nemogoč in neveljaven.

Zakrament sv. zakona ima dvojen učinek: 1) podeljuje milost in 2) nalaga gotove dolžnosti.

Zakrament sv. zakona podeljuje posvečujočo milost božjo, istočasno pa podeljuje vse dejanske milosti, ki jih potrebuje ta zakonska, da bosta vestno spolnjevala zakonske dolžnosti, da bosta prenašala vdano vse križe in težave, da bosta vršila vestno dolžnosti kot krščanski mož in žena, kot krščanski oče in mati.

Dolžnosti, ki jih ta zakrament nalaga so:

1. Zvestoba, medsebojna ljubezen, medsebojna skrb drug za drugega in voljno prenašanje težav in skrbi.

2. Skrb za pravo gospodarstvo in družini. Mož je glava družine; on ima vrhovno oblast; žena mu mora biti pokorna in poslušna, vendar ne kot sužnja.

je deležna vseh njegovih pravic, njegove časti in spoštovanja.

3. Nalaga dolžnosti glede vzgoje otrok. Otroci so lastnina Božja, ki jih je vstvaril, ki jih je v sv. krstu sprejel za svoje otroke, ki jih je izročil starišem kot najbolj dragocen zaklad, kateremu morajo stariši vrniti Bogu nepokvarjene in neomadeževane. Da bodo stariši ta zaklad lahko varovali in ohranili, da jih bodo ohranili na poti krepostnega življenja, je edino sredstvo in pripomoček, da jih bodo resnično krščansko vzgojili.

Prijatelj, če misliš, da si poklican v zakonski stan, pripravi se za ta stan, kakor sta se pripravljala mladi Tobija in Sara (Tob. 8). Ne zanemari ničesar, kar je k vrednemu sprejemu tega zakramenta potrebno, da boš vredno prejel vse milosti tega zakramenta. Če si pa oženjen, vdan in vestno spolnjuje vse dolžnosti; vzemi si kot zgled Blaženo Devico Marijo in sv. Jožefa; milost božja te ne bo opustila, ker ta milost ti je bila dana pri prejemu zakramenta sv. zakona.

APOLOGETIKA.

Sežiganje mrličev.

Neumno je in nazadnjaško od katoliške Cerkve, da se tako protivi sežiganju mrličev. Že iz zdravstvenih ozirov bi morali to splošno vpeljati. Tako trdijo nasprotniki.

Kar se tiče zdravstvenih ozirov, lahko rečemo, da dobro urejena pokopališča dosedaj še niso zdravju škodovala, vsaj slišati še ni bilo o kaki škodi, ali o kaki boleznih, ki bi bila nastala radi pokopališč.

Veliko važnejši so pa vzroki pijetete in vere. Ne glede na to, da pokopavanje mrličev veliko bolj odgovarja naravi in naravnemu čutu, kakor nasilno uničenje trupel naših dragih, ne glede na juristične ozire in vzroke, ker je pri raznih zločinskih tožbah še po preteku mnogo let z izkopanjem mrtvega trupla lahko dokazati zločin (na primer zastrupljenje): Krščansko ljudstvo hoče imeti spomin na svoje drage vedno pred očmi, ono hoče obiskavati njihove grobove, hoče na njih moliti in se ob grobovih tolažiti. Srce je polno britkosti, a vendar polno tolažbe, če poklekne sin ali hči na grob očeta in matere!

Kristus Gospod je bil tudi v grob položen. Kristijan naj bo tudi v tem oziru podoben Kristu-

su, da ga polože v grob, iz katerega bo zopet od mrtvih vstal. Telo kristjana je posvečeno po mnogih zakramentih, posebno po zakramentu sv. Rešnjega Telesa. Zato se spodobi, da se vrne telo po naravnem potu, ki ga je nakazala božja previdnost, ne pa na kak nasilen način, v prah, iz katerega je vzeto.

V sežiganju mrličev je kaj lahko opaziti sovraštvo do Cerkve in vere, videti je nevero, ki bi najraje zakopala in uničila vsako misel na življenje na onem svetu.

Cerkveno pravo (objavljeno l. 1918.) določa v kanonu 1203 in 1240: "Trupla vernikov se morajo pokopati; sežiganje se prepoveduje. Ako je kedo odredil, da se mora njegovo truplo sežgati, ni dovoljeno, da bi se ta odredba izvršila. Če se nahaja taka odredba v poslednji volji, se mora ravnati, kakor da bi te odredbe ne bilo. Kdor je odredil, da se njegovo truplo sežge, se mu mora odreči cerkven pogreb, ako ni dal pred smrtjo kakega znamenja kesanja".

Katoliška Cerkve ima vzrok dovolj za to svojo odredbo (dogma se ta odredba ne more imenovati), da zahtevati pokopavanje mrličev. Cerkve zastopa tudi ob smrti socialno enakopravnost med bogatinom in revežem. Naj prirede sorodniki umrlemu še tako "imeniten", "veličasten" pogreb, če je krsta polna vencev itd. če naroče premožnejši za pogreb in več duhovnov: To, kar stori Cerkve, je za reveža in bogatina eno in isto: Ravno tista sv. maša, ravno isti obredi pri pokopu, ravno isto blagoslovljenje in ravno iste molitve ob grobu. Brezverski bogataši hočejo pa seveda imeti za se kaj posebnega, oni hočejo da se njihova trupla sežigajo v dragih krematorijih, še v tem slučaju hočejo pokazati, da so nekaj več kot navadno ljudstvo...

ZASTAVE

bandera, regalije in zlate značke za slovenska društva izdeluje najbolje in najceneje

EMIL BACHMAN,
2107 So. Hamlin Avenue,
CHICAGO, ILL.

Samo vdrgnite
Če trpite vsled hudega napada nevralgije, lumbaga, bolečin v sklepih in mišicah, kakšno pomoč zadobite, če se močno vdrgnete s

Reg. U. S. Pat. Off.
Čutili boste, kako se širi to, plotu s svojo pomirjajočo udobnostjo po bolečih delih.
Pain Expeller bo pomagal vam kot je pomagal brezštevilnim tisočem mnogo leta. Imejte ga vedno steklenico pri rokah.
35 In 70c. steklenica v lekarnah
F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St., Brooklyn, N. Y.

ELY, MINNESOTA

Rojakom Slovencem priporočamo našo bogato založeno trgovino z mešanim blagom.
V zalogi imamo veliko izbiri vsakovrstnih čevljev za praznike in za na delo. Slednje za na delo imamo posebne kvalitete, ki so jako trpežne.

— V zalogi imamo vedno raznovrstno blago za šivilje. — Vsakovrstne narejene obleke za žene, dekleta, male deklice in otroke.

— Imamo veliko izbero moških oblek, močne trpežne hlače in cele obleke za na delo. — Vsakovrstne srajce za praznike in za na delo. — Raznovrstna spodnja obleka. — Klobuke in kape in vse druge potrebščine, ki spadajo v trgovino z mešanim blagom.

— V zalogi imamo tudi vedno najboljšo grocerijsko blago, zakar se posebno priporočamo našim slovenskim gospodinjam.

— Kadarkoli se mudite v bližini ste vabljeni da posetite našo trgovino in si isto ogledate.

SLOGAR BROS.

Največja slovenska trgovina z mešanim blagom

ELY, MINN.

Phone: 104.

SPOMINI STAREGA SLOVENCA

Priredil Josip Jurčič.

(Dalje.)

"Bog ti daj srečo!" pravim jaz. Videl sem ga v sredi vode, kako ga je izpodnašalo, potem mi je izginil izpred oči, izgubil se med množino v vodo padlih in nikdar več ga nisem videl. Gotovo je utonil.

Kedar je človek na tem, da mu je umreti pri mrzli krvi, neha ga vsako usmiljenje. Tegajsem se jaz prepričal, ko sem ves dan ril in prosil, da bi me v vrsto pustili na most. Prosil sem francosko, nemško, slovansko, na vse načine, pa zastoj. Proti večeru prijezdi med gnečo neki mlad pruski letnik. Nagovorim ga nemški in ga za Kriščevo voljo prosim, naj podrži vsaj toliko konja, da bom jaz svoja pleča zagozdil v vretje in tako na most prišel. In glej čuda, mladenci se me usmili, v lastno nevarnost podrži konja, bil sem v gneči in prekoračil sem Berezi-no.

X.

Kako sem kozakom ušel, potem dober plen dobil, kako potico sem na Ruskem pekkel, stradanja in zmrzovanja.

"Zdaj sem doma!" mislil sem lahkega srca, ko sem se ozrl takraj Berezine nazaj. Ali ko sem videl v kalni, že malo zmrzli vodi kakor tudi na obeh pobrezjih toliko mrtvih ljudi, zagrenila mi je misel radost nad rešitvijo: morda je tudi moj brat med temi.

Kmalu popoldne se ustavim v neki vasi. Stanovalci so bili pobegnili v gozde, potegnili so bili s seboj živino in živež. V usta nisem imel kaj dejati, moral sem iti česa iskat. V neki hiši dobim krdo Francozov, ki so moko imeli pa piskra ne. Ponudim se jim, da bom jaz kruh naredil. Že sem se bil pripravil, kar zagledam majhnega prasička po dvorišču skakati. Z velikim krikom letimo nadenj, ulovimo ga, osmodimo in denemo v peč. Komaj je bil malo opaljen, kar povedo: "Kozaki gredo, bezimo!" Planemo ven, jaz sem bil

NAZNANILO!

Canonsburg, Pa.

Društvo Krščanskih Mater naznanja vsem rojakom in rojakinjam da naj pridejo gotovo na veselico dne 24. novembra zvečer v slovensko dvorano, kateri priredi društvo sv. Jeronima, števil. 153. Tu se bodo razdelili dobitki, zakar se je agitiralo po slovenskih ženah. Kdo bo tisti srečen bo pokazal ta večer. Pridite vsi, ki ste zainteresirani v to, zakar so društvenice agitirale po naselbini in okolici.

Torej še enkrat ne pozabite na 24. novembra zvečer priti v slovensko dvorano!

S pozdravom

Mary Bevc.

zadnji. Eden se spusti proti meni in visoko nastavljen drži svojo sulico. S težko sem mu ušel čez plot, malo je manjkalo, in bil bi me piknil s svojim orožjem. Nekoliko časa sva letela ob tistem plotu jaz zdaj po tej strani peš, on na oni strani na konju, zdaj zopet jaz po oni in on po tej. Nazadnje se naveliča takega kratkočasnega lova na življenje in smrt tujega človeka in jo udere za drugimi pajdaši, ki so menda moje Francoze gonili. Jaz hitim v hišo, vzamen kos polpečenega mesa in letim čez polje; bal sem se namreč, da ne bi še drugi prišli. Hotel sem zopet na cesto, pa zagledal sem celo trumo kozakov pred seboj. Bili so tako blizu mene, da bi me bil vsak lahko ustrelil; vendar videči, da sem jo v krivo za-

vil in da bežim, niso mi drugega prizadeli, kakor da so za menoj kričali: "Vidiš, vidiš, francuskago smirdulaka!" Preskoki čez graben in bil sem na vrtni neke graščine. Tam ogenj zakurim, opečem svojo prasičkovo kračo in ko jem, nabere se okoli mojega ognja kakih trideset mož.

(Dalje sledi.)

(Nadaljevanje s. 1 strani)

javil, da je rimska vlada ukinila znano naredbo o italijanskem učnem jeziku in ljudskih solah in da je razveljavila naredbo glede slovenskih učiteljev; glede te stvari ostane status quo. G. Sumonte je obenem izjavil, da je rimska vlada poslala prefektu v Trstu naredbo, s katero se razveljavi dekret od 22. m. m., ki določa, da morajo slovenski in hrvaški časopisi prinašati vse besedilo tudi v italijanskem prevodu. — Tako je naša vlada na zahtevo Jugoslovanskega kluba napravila uspešne korake v korist našim rojakom pod Italijo.

Če kdaj nastane nevoščljivost med dekleti nastane tedaj, če ena fanta dobi, druga pa ne.

SLOVEČI UMETNISKI FOTOGRAFIST

Nemecek
1439 W. 18th Street

IZDELUJE NAJBOLJŠE SLIKE!

SVOJ POKLIC VRŠI ŽE S 30-LETNO IZKUŠNJO!

J. KOSMACH

1804 W. 22nd St. Chicago, Ill
Rojakom se priporočam pri nakupu raznih

BARV. VARNIŠEV. ŽELEZ. IA. KLJUČAVNIC IN STEKLA.

Naiboljše delo, najnižje cene. Prevzamem barvanje hiš zunaj in znotraj, vokaladam stenski papir.

Pozor! Pozor!

Samo edina ALPENTINKTURA na svetu je za moške in ženske lasje, od katere takoj prenehajo lasje odpadati in potem lepo in krasno rastejo. Velika steklenica stane \$3. —, srednja steklenica \$2. —, s poštnino. Za vse drugo pišite po cenik, ga pošljem zastoj.

Jakob Wahčič

1434 E. 92. Str.

CLEVELAND, OHIO.

SLOVENSKEMU OBČINSTVU

v Chicago

naznanjam, da sem prekupil grocerijsko in mesarsko trgovino v znani novi hiši MR. BATTISTIGA na vogalu Lincoln in 22. ceste, nasproti SLOVENSKE ŠOLE SV. ŠTEFANA, kjer bom vodil grocerijsko in mesarsko trgovino.

OB MOJEM NASTOPU

zagotavljam vsem Slovenskim gospodinjam, da v moji trgovini bodo dobile vedno sveže in dobro grocerijsko blago. Naprodaj bom imel vedno najboljše vrste sveže in suho prekajeno meso.

SEM IZKUŠEN MESAR

nad 17 let. Zato opozarjam slovenske gospodinje zlasti na eno dejstvo, da bodo dobile pri meni vedno prave DOMAČE DOMA NAREJENE KRANJSKE KLOBASE, ki jih bom sam izdelaval MESENE IN KRVAVICE. Ljubitelji dobrih klobas naj torej ne pozabijo na mojo trgovino.

NAJBOLJŠE SADJE

boste vedno dobili v moji trgovini, bodisi sveže ali konzervirano v škatljah.

VSAKOVRSNO PECIVO IN KRUH

bom imel vedno na razpolago za naše gospodinje, kakor tudi vsakovrstno moko za domača peciva.

NAJBOLJŠO PERUTNINO

mlade kokoši, race, gosi in purane za "THANKSGIVING DAY" boste dobili, ako jih naročite pri meni. Slovenskim družinam, zlasti gospodinjam se najtopleje priporočam za naklonjenost!

MOJ NAMEN JE ODJEMALCE DOBRO IN POŠTE-NO POSTREČI VSIKDAR Z DOBRIM BLAGOM ZA PRIMERNO CENO!

Louis Kukman

SLOVENSKI GROCERIST IN MESAR

1901 — West 22nd Street,

Chicago, Ill.

NAZNANILO IN ZAHVALA

Tužnim srcem naznanjam, da nam je 6. novembra po sedem mesečni mučni boleznii večkrat prevedena s sv. zakramenti zaspa v Gospodu ljubljena soproga in mati

Marija Perovšek

rojena Blatnik v še mladi komaj 37 let stari dobi.

Tem potom se iskreno zahvaljujem za darovane cvetlice in vence družinam Seliškar — Gosar — Rakovec — Artach' — Lukas — Bukovec — Zallar — Bayuk — Zupanc in drugim.

Prisrčna hvala za pomoč in tolažbo v težkih urah preizkušnje družinam: Petkovšek — Sneed — Kokel — Gregorich in drugim.

Pred vsem pa gre hvala našemu župniku preč. g. Rev. J. J. Novaku, ki so preskrbeli še tri druge duhovnike in pevce za slovesne pogrebne obrede, žalno opravo v cerkvi, do srca ganljivi govor ob krsti pokojne, ter tolažbo in pomoč v teh težkih urah preizkušnje.

Prisrčna hvala društvu sv. Družine števil. 136, K. S. K. Jednote in ženskemu alternem društvu, katerih članica je bila pokojna, za krasen spreved in iz cerkve na pokopališče sv. Družine.

Iskrena hvala vsem skupaj, kateri so pripomogli in delali za lepi spreved k zadnjemu počitku pokojne, kateri je bil najlepši, kar jih je še videla naša naselbina.

Prisrčna hvala tudi mojim sorodnikom in prijateljem iz Chicago, So. Chicago in drugod za poslano sožalno besede. Pokojnica je tudi mnogo dobrega storila za katoliško časopisje. Zato jo priporočamo v molitev in blag spomin vsem prijateljem katoliškega časopisja.

Ti pa nam draga Mary spavaj sladko v nadi, dokler se ne vidimo zopet nad zvezdami.

Zalujoči ostali: Frank Perovšek soprog, Rosie, Frank, Mary, Amilja in Josie, otroci.

Willard, Wis., 13. novembra 1923.

"MALENKOSTI"

ROMAN V ŠTIRIH DELIH.

Španski spisal p. L. Coloma iz Družbe Jezusove.

Prevedel Paulus.

"Opravite duhovne vaje!"

"Duhovne vaje?" je ponovila začudena.

"Da! Duhovne vaje sv. Ignacija . . . Včeraj so jih začeli v Sacre Coeur, v ulici Caballero de Gracia . . . Se imate čas! Začnite takoj nocoj!"

"Jaz . . . dobro . . . takoj . . ." je odgovarjala Currita z negotovim glasom. "Ali, kolikor mi je znano, je dovoljen vstop le z izkaznico, ki je nimam!"

"Priporočim Vas prednici in govoril bom z markizo de Villasis, ki je predsednica."

Tako vesela je bila Currita, da bi se bila dala tudi prodati, če bi bilo treba . . . Zmagala bo! . . . Kljub svoji hladnokrvnosti in hudomušnosti je moral pater vendarle zagrabiti za trnek . . . Slavila bo svoj vhod v družbo pobožnih plemkinj, spremila pa jo bosta markiza de Villasis, ona, ki je takoj dobro zapisana na dvoru, in ugledni pater Cifuentes, in ko bo enkrat notri, si bo že priborila korak za korakom prejšnja tla in izgubljeno mesto . . .

Preprosto se je oblekla in si ogrnila plašč iz črnega žameta, obložen s kožuho. Mantilla ji je pokrivalo del lica, pa tako, da so se videli rdeči lasje, njena značilna posebnost. Po njih naj bi jo vse spoznale, ako bi bilo v cerkvi poltemno.

O petih so se tisti večer začele duhovne vaje. Currita pa je na peto uro in sedem minut preračunila svoj prihod, da bi jo prav gotovo vse senore videle.

Vstopila je v predvor, misleč, da ondi sreča kako redovnico ali najde vratarja, ki bi ga vprašala za markizo de Villasis ali za patra Cifuenta. Ali samo dve senori sta stali vrhu stopnic in se naglo nekaj pogovarjali. Ko sta zagledali Currito, sta se ustrašili in izginili. Currita ju ni spoznala.

Skozi širom odprta vrata je stopila v obsežno kapelico.

Imela je dvoje vrat: ena, v ozadju, so vodila v notranje samostanske prostore, druga, ob strani, so bila odprta za ljudstvo. Oltarček je stal v kapelici, skromno okrašen, in nekaj sveč je gorelo ob desni in levi tabernakeljna. Na oltarju je stal lep kip Presv. Srca, pod njim je bil napis: "Pridite k meni vsi!" Ob straneh kapelice so bile klopi za redovnice; danes so v njih sedele udeležence duhovnih vaj. Markiza de Villasis je sedela na desnem oglu, poleg nje vojvodinja de Astorga.

Že pri vratih je Currita zapazila prazen prostor konec neke klopi. Tja je pokleknila, naredila eno tistih nerazumljivih in nerazločljivih znamenj, o katerih take visoke senore pravijo, da se z njimi "pokrižajo," je sklenila roke na prsih, se pobožno poklonila, pa začela po strani opazovati vse, kar se je godilo v kapelici . . .

Niso minile štiri minute in že ni bilo v prostorni kapelici duše, ki ne bi bila opazila ali izvedela, da je notri tudi Currita. Tu sta si dve sosedji tiho pošepetali ali pa si dali skrivno znamenje; tam je padel molitvenik na tla ali rožnivenec in je dal lastnici priliko, da se je sklonila in skrivaj pogledala na Currito. Ta pa je pobožno klečala in mirno prenašala poglede, ki so leteli nanjo; premišljevala je, kaj si vse mislijo o nji . . .

Poleg nje je klečala kondesa de Murgnia, strogo pobožna senora, ki je bila marsikak petek večerjala pri Curriti, marsikaterikrat sedela v njeni loži v kraljevem gledališču; Curritina bližina jo je vznemirjala. Odmaknila se je in s tem prisilila sosedo, da so se kolikor mogoče stisnile; tako je pustila med seboj in očitno grešnico velik prazen prostor . . . Currita se ni ganila, ali zahotelo se ji je, da bi jo potegnila za lase . . .

Črez nekaj časa je vstopila senora z dvema deklicama, najbrž svojima hčerkama. Manjša je hotela poklekni poleg Currite v prazno klop, pa sosedja je materi nekaj poltihu povedala, in takoj je mati otroka v stran potegnila . . .

To pot Currita ni čutila jeze. Teško, bridko čuvstvo jo je

obšlo, neznano ji dosedaj . . . Čutila se je osamljeno, brez tolažbe . . . Zdelo se ji je, kakor bi jo zapuščalo ljubljeno bitje. Tuja deklica jo je spomnila Lilite.

Novo udeleženke so prihajale, nobena pa ni hotela poklekni na prazni prostor poleg Currite. Kmalu je bila kapelica natlačeno polna.

Vedno huje je čutila Currita tisto brezupno osamljenost. Razdraženost, grenkoba sta ji polnila dušo. Srdito je razgrebala smetišče dosedanjega svojega življenja, iskala je in si naštevala javno pohujšanje, katero je bila dajala, nečednosti, katere so vse poznale in njih trpele . . . z njimi soglašale, jih celo hvalile kot ljubeznive malenkosti . . . vse te, ki ji sedaj obračajo hrbet in ji mečejo njene prestopke v obraz . . .

Duša ji je vpila v tej grenkobi: ali sem mar sedaj slabša, kakor sem bila tistikrat? Ali ima pri vas več moči brezimno obrekovanje, započeto od brezvestnih morivcev, ko pa kup blata in nesnage, katero sem vam ves čas metala v obraz? . . .

O, kako krivičen, kako ostuden je svet . . .! Kako prav dela Lili, da se brani iti nazaj med svet. Lili, ta angel božji, tako lep! . . . In ko se je spomnila nje, jo je postavila v duhu v sredino krivičnega in hudobnega Madrida . . . In stala sta si nasproti angelskočista Lili, razširjajoča okrog sebe svetlo belo luč, in kup nesnage, umazane in ostudne . . . Curriti se je zdelo, da vidi ob čisti, jasni svetlobi ostudno lužo, da vidi pekel v odsvitju raja . . . Čutila se je premagano, obsojeno . . . pogubljeno . . . Zakaj tisti kup nesnage, to je bilo njeno življenje, to je bila ona sama, in svetloba, ki je prihajala od Lilite, to je bila svetloba božjega Veličanstva, Njega, ki je najvišji sodnik človeških dejanj.

Še enkrat jo je napadel napuh.

"Res je, bila sem hudobna . . . Pa naj me ne obsojajo ljudje, sodi naj me Bog . . .!"

Dvignila je pogled, srdit in obupen, da bi se ošabno ozrla naokrog, in obstalo ji je oko na kipu Presv. Srca, na Njem, katerega edinega je njen napuh pripoznal za sodnika, obviselo ji je oko na besedilu: "Pridite k meni vsi!"

Čudno, skrivnostno čuvstvo ji je pretreslo dušo, mirno si je ponavljala:

"Vsi . . . vsi . . . vsi . . .!"

Odmolili so rožnivenec. Pred oltar je stopil jezuit in je razložil predmet premišljevanja, ki je prišlo po duhovnih vajah sv. Ignacija za tisti dan na vrsto: poslednjo sodbo.

VSO ODPRAVO

ON CLAVE DO NOG

si lahko kupite pri nas. V zalogi imamo najboljše trpežne obleke, najboljše vsakovrstne črevlje, klobuke, spodnje obleke, praznične in za na delo srajce, najboljše ovratnike in kravate za srajce. Kadar kupujete črevlje za praznike ali za na delo pridite k nam in dobili boste najboljše črevlje, ki si jih morete kupiti za vaš denar. Za vaše dečke imamo najboljše trpežne obleke, črevlje, kape, srajce in sploh vse, kar rabijo.

Mi Vam obljubljam, da v naši trgovini, dobite vedno najboljšo vrednost za "VAŠ DENAR"!

J. J. DVORAK & CO.

1853-1855 BLUE ISLAND AVENUE,
CHICAGO, ILL.

ROJAKI V FOREST CITY IN OKOLICI

Se priporočamo pri nakupu razne železnine in kuhinjsko pohištvo, pri nas dobite vsakovrstne barve in varniše in drugo orodje, ki se potrebuje pri barvanju, razne kotle in drugo posodo za kuho, vsakovrstno orodje za rokodelce. Imamo največje zalogo te vrste v mestu. Prodajamo po najnižjih cenah, ki je mogoče. Delamo tudi vsakovrstno plumbersko in kleparsko delo.

Priporočamo se za obilen obisk.

BENJ. EICHHOLZER

Trgovec z vsakovrstno železnino

527 — Main Str.

Forest City, Pa.

IZŠEL JE KATEKIZEM

ZA AMERIŠKE SLOVENCE.

Če. gg slovenskim duhovnikom in čč. šolskim se-
stram naznanjamo, da je te dni izšel v drugi izdaji iz-
boljšan Katekizem za Ameriške Slovence. Vprašanja in
odgovori tečejo paralelno v angleščini in slovenščini.
Priporočljiv je zlasti tudi za one otroke, ki nimajo priliko
pohajati v katoliške šole. Iz tega katekizma se lahko
naučijo slovenske in angleške molitve. Naročite ga od:

KNJIGARNA EDINOST

1849 West 22nd Street,

Chicago, Ill.

ROPARJI UBILI DVA BAN- Tel.: Rosevelt 8221.

ČNA SELA.

New York. — Roparji so več-
raj ustrelili dva denarna sela v
Brooklynu, ko sta izstopila iz
nadulčne železnice. Roparji so
jim odvzeli \$43.607 v gotovini in
več vrednostnih papirjev.

L. STRITAR
2018 W. 21st Place
Dovaža premog — drva
prevaža pohištvo in vse kar spa-
da v to stroko.
Vsem se najtopleje priporoča!
Pokličite ga po telefonu!

Nad 100 harmonik

Potrulil sem se, da sem preskrbel našim harmonikarjem dobre in zanesljive harmonike, ki so po delu in glasu enake drugim najboljšim harmonikam, a kljub temu so moje harmonike, ki nosijo ime "Drava", od \$25. do \$50. cenejše kakor druge. Na Vas je sedaj ležeče, če boste še naprej plačevali za harmonike več kakor je treba.

V zalogi imam sedaj nad 100 raznovrstnih harmonik in sicer:

1. "Drava" harmonike za izurjene igralce. Trivrstne in štirivrstne, dvakrat in trikrat uglasene, štajerskega (nemškega) in kranjskega modela. Sedanja zaloga "Drava" harmonik je v marsičem boljše kakor so bile dosedanje. Cena teh harmonik je samo od \$50. do \$70.

2. Harmonike za začetnike in manj izurjene igralce: dvovrstne in trivrstne, dvakrat in trikrat uglasene, z ravno in stopnjevito igralno desčico. Cena teh je \$16 do \$40.

3. Harmonike za otroke: enovrstne in dvovrstne, dvakrat in trikrat uglasene. Cena od \$4.75 do \$22.00.

4. Piano-harmonike z imenom "Drava", pri katerih so melodijske tipke enako urejene kakor pri klavirju (piani) Te vrste harmonike se lahko smatrajo za harmonike bodočnosti. Jaz jih prodajam po \$75. po \$100 in višje.

Izdelovanje in popravila harmonik: Nudi se Vam moderno urejena delavnica za izdelovanje novih in popraviljanje starih harmonik.

DRUGE MUZIKALIJE:

Slovenske grafofon-
ske plošče vseh izdel-
kov, kakor Columbia,
Victor, Okeh in impor-
tirane plošče dobite pri
meni.

Grafofone raznih vrst
in izdelkov Vam nudim
po izredno nizkih cenah.

Godbene in orkestralne instrumente, kakor vijoline, klarinete, kornete, saksofone, bobne itd. Dalje instrumente, kakor kitare, citre, mandoline, bandaže itd. dobite pri meni ceneje kakor drugod.

NOVI CENIK S SLIKAMI.

Izšel je moj novi cenik z mnogimi slikami harmonik in drugih instrumentov, kakor tudi drugih predmetov moje trgovine.

Ako ga še nimate, pišite ponj in omenite za kaj se najbolj zanimate.

GARANCIJA.

Z vsako harmoniko in drugim instrumentom pošljemo posebno garancijo.

DALJE IMAM V ZALOGI TUDI:

1. Importiran tobak za pipe in cigarete ter porcelanaste in lončene pipe z dolgimi cevčkami.
2. Importirane cigaretnice papirčke in cigaretnice hilze.
3. Importirane pristne slovenske orehe in posušene gobe ter razna druga jedila in jedilne dišave in primese iz starega kraja.
4. Importirana Knajpova zdravilna zelišča itd. Pišite za poseben cenik o teh predmetih.

JOSEPH VOGRIC

Box 8, Station D, New York City

KAJ PRAVIJO MOJI DOSEDANJI KUPCI HARMONIK:

BOWIE, COLO. — Cenjeni: Dam Vam na znanje, da sem sprejel harmoniko s katero sem zadovoljen in se Vam zahvaljujem. Mike Kuretič.

CLARIDGE, PA. — Mr. J. Vogric: Dam Vam vedet, da sem sprejel naročeno harmoniko in se mprav zadovoljen z njo. John Garvas.

HOOVERSVILLE, PA. — Spoštovani: Se zahvalim za poslano harmoniko, s katero sem zadovoljen. Ostanem Vaš prijatelj in Vas tudi drugim priporočam. Jože Valant.

COALTON, OKLA. — Naznanim Vam, da sem sprejel harmoniko in se Vam zahvalim zanjo. Fino harmoniko ste mi poslali; sem prav zadovoljen z njo. Priporočal bom rojakom, da naj pri Vas harmonike naroče. Mart. Widenšek.

JOHNSTOWN, PA. — Naročene harmonike sem sprejel in sem prav "cofriden" z njimi. Imajo lep glas in tudi lepo so izdelane. Jakob Napotnik.

PITTSBURG, KANS. — Dear friend: I received the accordion and was much pleased with it. If anybody wants a harmonika I will tel him to get it from you. You handle No. 1. goods. I never thought they would be so fine. Frank Drenik.

FEDERAL, PA. — Dear Sir: I want to let you know that I received the harmonika and I am well pleased with it. I did not think I would get such fine harmonika. I thank you ever so much. Joe Miklaucic.

To so samo nekatere izmed številnih priznavalnih in zahvalnih pisem, ki sem jih sprejel.

John Gornik

SLOVENSKI TRGOVEC IN KROJAČ

6217 ST. CLAIR AVE., CLEVELAND, OHIO.

se priporoča za nakup MOŠKE IN ŽENSKE OPAK-
VE. Izdeluje MOŠKE OBLEKE in žensko garderobo po
in ceno

Slovenska Laundrija v Chicago.

Slovenskim družinam v naselbini naznanjam, da obratujem lastno pralnico, kjer peremo vsakovrstno perilo. — Delo dobro in za vsakogar zadovoljivo. — Kadarkoli imate kako perilo za pranje pokličite nas po telefonu, da pridemo po perilo na Vaš dom. Perilo Vam pripeljemo, ko ga operemo zopet nazaj na Vaš dom.

Kadarkoli imate kako perilo ne pozabite na lastno slovensko pralnico!

Park View Wet Wash Laundry Co.

ŠTEFAN HORVATH, lastnik.

1501 — So. California Ave.

Tel.: Rockwell 1230.